

Παρατηρώ τις εικόνες του Σχολικού Βιβλίου και μελετώ τις πηγές

1.α. Ο ψαλμός της Γέννησης

Η Παρθένος σήμερα
τον Υπερούσιον¹ τίκτει²
και η γη το σπήλαιον
τω απροσίτω προσάγει.³

Άγγελοι μετά ποιμένων
δοξολογούσι,
μάγοι δε μετά αστέρος
οδοιπορούσι.

Δι' ημάς γαρ εγεννήθη, παιδίον
νέον,
ο προ αιώνων Θεός

Ρωμανός Μελωδός, 6ος αιώνας

Ο Άγιος Ρωμανός ο Μελωδός ή ο Υμνογράφος ήταν ένας από τους μεγαλύτερους υμνογράφους της ελληνικής γλώσσας. Ο «ψαλμός της Γέννησης», στο σημερινό μάθημα θέλει να μας αποδείξει πως πολλές από τις λέξεις του 6ου αιώνα χρησιμοποιούνται μέχρι και σήμερα στο λεξιλόγιό μας, όπως Παρθένος, σήμερα, γη, σπήλαιον, ποιμένων, νέον, Θεός κ.α.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

2. Εικονογραφημένη, χειρόγραφη βυζαντινή Βίβλος με μικρογράμματο και μεγαλογράμματο τρόπο γραφής. Το μικρογράμματο κείμενο ξεκινά: «εν αρχή ην ο λόγος» (Βυζαντινό – Χριστιανικό Μουσείο, Αθήνα).

Στην παραπάνω εικόνα, παρατηρούμε πως στη χειρόγραφη αυτή βυζαντινή Βίβλο χρησιμοποιείται η μικρογράμματα και η μεγαλογράμματα γραφή. Όπως διαβάσαμε στο σημερινό μάθημα, για την ευκολότερη ανάγνωση των κειμένων, αλλά και για την οικονομία στον πάπυρο, που μετά την κατάκτηση της Αιγύπτου από τους Άραβες είχε γίνει σπάνιο και ακριβό είδος, εφαρμόστηκε η μικρογράμματα γραφή, που έχουμε σήμερα. Η χρήση της έγινε ευχάριστα δεκτή από τους αναγνώστες και καθιερώθηκε σε σύντομο χρόνο.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

3. Βιογραφικό του Πτωχοπρόδρομου

Από μικρίθεν μ' έλεγε ο γέρων ο πατήρ μου:
-«Παιδί μου, μάθε γράμματα και ωσάν εσέναν έχει,
Βλέπεις τον δείναμ τέκνον μου; Πεζός περιεπάτει
και τώρα διπλοεντέλιнос⁴ και παχυμουλαράτος
Αυτός, όταν εμάθθησαν, υπόδησιν ούκ είχε
και τώρα, βλέπεις τον; Φορεί τα μακρομύτικά του».

Κι έμαθον τα γραμματικά μετά πολλού του κόπου.
Αφού δε τάχα γέγονα γραμματικός τεχνίτης,
επιθυμώ⁵ και το ψωμίν και του ψωμιού τη μάναν.
Υβρίζω τα γραμματικά, λέγω μετά δακρύων:
-Ανάθεμαν τα γράμματα, Χριστέ, και όπου τα θέλει.

Θεόδωρος Πρόδρομος (12ος αιώνας)

Η παραπάνω πηγή όπως και η πηγή 1.α έχουν σαν στόχο να κατανοήσουμε τη συνέχεια της ελληνικής γλώσσας στο πέρασμα των χρόνων, καθώς αρκετές λέξεις χρησιμοποιούνται ακόμη και σήμερα, όπως και τον 12ο αιώνα. Για παράδειγμα, λέξεις που συναντάμε στην καθημερινή μας ζωή με την ίδια μορφή είναι: *έλεγε, παιδί, βλέπεις, τώρα, τεχνίτης, επιθυμώ, δακρύων, γράμματα, Χριστέ, όπου, θέλει κ.α.*

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!